

pogovor Jože Vidic baritonist in umetniški vodja Slovenskega okteta

Solisti z občutkom za ansambelsko petje

Pop/Kultura - sreda, 31.08.2011

Tekst: Ingrid Mager

Všeč mi je

0

LJUBLJANA - Baritonist Jože Vidic je solist baritonist ljubljanske Opere, v svojem "prostem času" pa tudi umetniški vodja Slovenskega okteta, kjer poje petnajst let. Leta 1996, ko je bil Vidic še v ljubljanskem opernem zboru, ga je na vaji iz množice glasov prepoznal maestro Anton Nanut, ki je takrat v operi postavljaj Šivičovo Cortezovo vrnitev, in ga pozneje povlekel v novi sestav Slovenskega okteta, v katerem danes prepevajo še Vladimir Čadež, Rajko Meserko, Marjan Trček, Janez Vidic, Darko Vidic, Janko Volčanšek in Matej Voje. Nalogo, da poišče in združi novo osmerico barvno usklajenih pevcev, ki bo nadaljevala tradicijo najbolj slavnega vokalnega sestava nekdanjega jugoslovanskega prostora, si je Nanut zadal, še preden je oktet predal v nove umetniške roke dr. Mirku Cudermanu. Nocoj bo imel Slovenski oktet slavnostni koncert ob svoji 60-letnici, dogodek pa v Križankah organizira Festival Ljubljana. Poleg Vidica, Nanuta in Cudermana so oktet do zdaj vodili še Janez Bole (ki je bil prvi umetniški vodja), Valens Vodušek in Darijan Božič.

Baritonist Jože Vidic, umetniški vodja Slovenskega okteta, ki bo nocoj z gala koncertom v Križankah proslavil 60-letnico svojega obstoja: Nocojšnji spored bo sproščen, s skladbami, ki so pomembno oblikovale oktet. V prvi del smo uvrstili ljudske skladbe, ki jih je oktet redno izvajal na koncertih, marsikatera od njih pa so postale sinonim za našo zasedbo – recimo Nocoj pa, oh, nocoj, s katero bomo odprli večer. (Foto: Matej Povše)

Jože Vidic ni le odlični operni pevec, je tudi zelo dober zborist. Med drugim je prepeval v prvi zasedbi Slovenskega komornega zbora, s komornim zborom Ave je leta 1994 prejel nagrado Prešernovega sklada. Sicer je v svoji solistični karieri oblikoval več kot trideset opernih vlog, v anale se je zapisal z vlogo Konrada ob svetovni praznovanju Offenbachovih *Renskih nimf* pred šestimi leti v Ljubljani. Takrat je tako pevsko kot dramsko navdušil domačo in mednarodno kritiko, v reviji *Opernwelt* so ga označili za "odkritje leta". Danes je angažiran na domačih in tujih opernih ter koncertnih odrih, redno sodeluje pri izvajanju in snemanju oratorijev in maš. Vidic umetniško vodi še en oktet, ljubiteljski oktet Valvasor iz Litije.

Kako temeljito ste se v Slovenskem oktetu pripravili na obletnico?

Aktivnost okteta je letos deloma povezana tudi z obletnico; ta jubilej je seveda pomemben, kajti oktet je zaslužen za mnoge premike v vokalni glasbi in od vsega začetka so bili njegovi člani vodilni slovenski solisti, ki so že takrat dali oktetu jasne umetniške smernice in prepoznavnost. Danes je oktet prav tako tam, kjer je že začetna generacija nakazala, da bi moral biti. Nocojšnji koncert bo sicer že peti v avgustu - prvi je bil nastop na odprtem koncertu 27. Chopinovega festivala v avstrijskem Gamingu. Priprava koncerta zahteva veliko umetniškega in menedžerskega dela, še posebno to velja za nocojšnji gala koncert v Križankah, ki se bo zgodil na predvečer jubilejnega meseca septembra leta 1951, ko so ustanovili oktet. Prvi koncert Slovenskega okteta je bil v Šentvidu pri Stični, prvi v tujini pa v Dolini pri Trstu.

V dogovoru z direktorjem ljubljanskega festivala Darkom Brlekom smo se odločili, da bo nocojšnji spored sproščen, s skladbami, ki so pomembno oblikovale oktet. V prvi del smo uvrstili ljudske skladbe, v katerih se je oktet očitno dobro počutil, saj jih je redno izvajal na koncertih. Marsikatera pesmi so postale sinonim okteta, recimo *Nocoj pa, oh, nocoj*, s katero bomo odprli večer. Ta skladba je prvič zaživela na prvem koncertu okteta v Trstu in doživela velik uspeh, zato so jo peli že na naslednjem koncertu in potem naprej vseh šestdeset let. Če se ne pojavi na rednem sporedu, jo zagotovo odpojemo kot bis.

Kakšen fokus ima današnji Slovenski oktet pod vašim umetniškim vodstvom?

Obnavljamo stare skladbe, pri čemer ne imitiramo prejšnjih generacij, ampak jim dajemo pečat svojega časa. Nočemo uokvirjenosti, ampak nas zanimata nepredvidljivost, spontanost. Pesmi torej želimo aktualizirati, z določenimi vzgibi prepoznati in osmisliti zgodbe preteklosti, a nekatere stvari vendarle želimo ohraniti; recimo človeška plat ali čustva se pač ne spreminjajo.

Težko bi rekel, katera skladba je najljubša današnjemu oktetu, veliko jih je, saj je repertoar izjemno obsežen, od stare glasbe do sodobnega časa. V drugem delu koncerta bomo denimo izvedli skladbe z naše zadnje plošče *Kaktus* ob klavirski spremljavi Urške Vidic, gre pa za priredbo berlinske skupine Comedian Harmonists iz tridesetih let prejšnjega stoletja. Kvintet pevcev in pianist so harmonizirali in prirejali takrat popularne skladbe, uvažali so ameriško glasbo in jo prevajali v nemški jezik, izposojali so si dela iz klasičnega repertoarja, recimo Brahmsov *Madžarski ples*, Offenbachovo *Barcarolo* ali Schumannovo *Sanjarjenje*, in jih predelali na svoj, prijeten način. Popularizirali so klasično glasbo. Skladbe smo dali prepesniti Jožetu Humru, ki se je izjemno potrudil in jim dal tudi slovenski pridih. Aktualizirajo medsebojne odnose, jih na humoren način obelodanijo, vse skupaj pa objemajo lepa glasba in aranžmaji in v naši izvedbi jih tudi poslušalci odlično sprejemajo. Tudi za klasično občinstvo so nekaj novega, nenavadnega, morda celo nezaslišanega, kajti nekateri verjetno mislijo, da bi morali peti le slovensko ljudsko glasbo. Toda tudi Slovenski oktet ima svoje ambicije in ne želi biti ukalupljen zgolj v neko področje, kot so sicer drugi slovenski okteti zelo radi.

Slovenski oktet je kot glasbena tvorba vsaj na začetku deloval precej umetno. Koliko je bil njegov nastanek politično pogojen?

Dejansko pobudo za oktet so dali slovenski izseljenci v severni Ameriki. Toda leta 1952, ko bi moral oktet na pot, do gostovanja ni prišlo, ker Amerika ni odobrvala

komunističnega režima nekdanje Jugoslavije. So pa tja odšli enajst let pozneje, leta 1963, in potem še večkrat. Koliko je bilo vmešavanj države, ne vem, je pa ravno takratna republiška oblast razpisala avdicijo za skupino, ki bi jo poslali k našim zamejcem. Takrat je že obstajal Slovenski vokalni kvintet, a so pomislili, da bi lahko kdo na dolgi poti zbolel, in zato so naredili ansambel s podvojenimi glasovi. V glasbi so sicer že pred tem obstajale skladbe za osem glasov, a so jih izvajale priložnostno sestavljene skupine pevcev. Slovenski oktet je bil dejansko prva organizirana skupina pevcev.

Na avdiciji, na katero je prišlo okrog 35 pevcev, so sprejeli kar štiri iz takratnega Slovenskega vokalnega kvinteta, odlični so bili tudi drugi pevci, recimo Gašper Dermota, brat Antona Dermote, Tone Kozlevčar, Božo Grošelj, Marij Kogoj. Računali so na to, da bodo videli svet, a turneje potem ni bilo, oni pa so kar koncertirali in ljudje so jih dobro sprejemali. Pri tem so čedalje bolj prehajali izven okvirjev slovenske ljudske pesmi, že z Janezom Boletom so iskali nove poti, ko pa je oktet prevzel Valens Vodušek, so se še bolj poglobljeno lotili študija nove literature. Oktet se je mednarodno utrjeval, v jugoslovanskem prostoru si je pridobil sloves najboljših vokalnih skupin.

Kaj menite o izjavi maestra Stojana Kureta, da so v Sloveniji okteti naredili ogromno škode moškim zborom?

Rekel bi, da so okteti naredili ravno toliko škode moškim zborom, kot so je naredili mešani zbori, slednji so je verjetno še več. V oktete, ki so nastajali po vzoru Slovenskega okteta, so se združevali boljše moški pevci, ki so želeli peti več, kaj boljšega, ampak kolikor vem, so še naprej ostajali v matičnih zborih. Drugače je bilo pri mešanih zborih, ki so dobesedno požrli moške zборе - obdržali so ime in v svoje vrste sprejeli ženske glasove. Slovenska zborovska glasba temelji na amaterskih zborih, kjer druženje zelo veliko pomeni, in normalno je, da je v mešanih zborih bolj zanimivo in se več dogaja.

Pravijo, da se operni solisti težko znajdejo v zborovskih sestavih, saj njihova voluminizacija glasu preveč izstopa, morda tudi karakterno težje delujejo v veliki skupini. Kako vam uspeva to presegati? Je oktet, zbir solistov, nekje vmes?

Slovenski oktet ni zbor v klasičnem pomenu, je komorna skupina osmih pevcev z izrazitim občutkom za muziciranje, komorno igro, prilagajanje. V sak od pevcev ima svojo funkcijo v neki skladbi in ansamblu - to je tisto, kjer se najdemo. Dejstvo, da v našem oktetu že od leta 1951 prepevajo tudi operni solisti in da to zmorejo, pomeni, da imajo občutek za ansambelsko petje. Solist seveda mora biti tudi egoist, ampak ne brezkompromisni, temveč z razlogom, da se ga sliši prek zbora, orkestra, da njegovo vlogo zaznajo poslušalci. V oktetu gre za prilagajanje; predajaš se kot glasbenik in kot človek, tu ni prostora za egoizem, dovolj je, da smo kot eden. Če nekdo skuša uveljaviti svojo vizijo glasbe, potem hitro uniči skupinsko muziciranje. Kajti gre za zelo subtilno prenašanje neke izvedbe, za barvno niansiranje, interpretacijo, za prilagajanje občutkom, ki izhajajo iz same glasbe. Sicer sem operni in koncertni solist in dobro vem, da v oktetu ne morem peti tako, kot sem recimo pred kratkim pel v osmi Mahlerjevi simfoniji v Ljubljani in Zagrebu. Vse je stvar različnih interpretacij in širine posameznega glasbenika, tega, ali zmore prikazati več obrazov in več plati svojega glasu.

Kakšno vizijo ima Slovenski oktet v prihodnosti?

Moja želja je, da utrdim primat, ki ga ima oktet v širšem družbenem kontekstu. Dejstvo je, da je bil Slovenski oktet del uradne kulturne politike nekdanje Jugoslavije, Slovenija pa mu tega statusa nikoli ni priznala in mu še danes ne nudi zadostne logistične in finančne podpore. Na neki način se je okteta celo otepala, čeprav je bila ves čas ponosna nanj. Sestav deluje z močmi tistih, ki pojejo in ki premorejo še kakšen talent več, da to zmorejo. Bili so umetniški vodje in predsedniki, ki so peljali oktet le navzgor, enako se trudim tudi jaz. Mislim pa, da smo iz tega, kjer smo kot nova generacija začeli, torej iz točke nič, vendarle nekam prišli in da nekaj veljamo tudi doma. Veliko več namreč veljamo v tujini. Po nedavnem koncertu v Gatingu smo poleg pohval kritikov in glasbenih strokovnjakov dobili tudi povabilo iz dunajske koncertne hiše Muzikverein, in to kar za serijo koncertov. Ta hip se še dogovarjamo. Na koncertu so bili fascinirani ravno nad slovenskimi skladbami. Tam je bila tudi močna kulturna in politična delegacija iz Pekinga in čudili so se, kako lahko osem ljudi izvabi zvok, ki je subtilen in hkrati zborovski, čvrst, ob tem, da je vsak član okteta tudi solist.

Všeč mi je

Postani prvi/a med svojimi prijatelji, ki mu/ji je to všeč.

0

[Prijavite napako v članku](#)

Komentarji (0)

Copyright 2010 Dnevnik d.d.